

J Á , Š A M A N

**UMĚLI TO UŽ NEANDERTÁLCI I LOVCI MAMUTŮ: PŘEKRAČOVAT
HRANICE BĚŽNÉ SKUTEČNOSTI A ODTUD PAK OVLIVŇOVAT TU
ZDEJŠÍ. A KDYŽ TO ZVLÁDLI V DOBĚ KAMENNÉ, PROČ NE MY A TEĎ?**

Zaznamenal DALIBOR DEMEL

Fotografoval Jan Přerovský

YDRÁPAL JSEM SE NA BŘEH, přes spleť kořenů a tlející klády – a znovu ho uviděl. Samec bílé pumy, kuguár, můj staronový přítel, jehož existenci jsem ještě nedokázal vstřebat. Před chvílí jsem ho zahlédl hluboko pod hladinou lesního jezera a teď jsem se mu konečně díval do žlutavých očí. Jenže jen na chvíli. Než jsem stihl položit svou otázku, zase zmizel mezi stromy. Nechal jsem jezero za zády a vydal se po pěšině mezi stromy. Měl jsem spoustu času. Tady, v Dolním čas plyne jinak. Potřetí jsem ho objevil nahoře ve větvích. Rozvaloval se s přivřenýma očima v rozsoše a protahoval se jako kočka po obědě. Pozdravil jsem a chvíli ho pozoroval. „Jakou pro mě máš zprávu?“ zeptal jsem se. V mžiku se posadil, zadíval se na mě a pak to všechno doopravdy začalo.

Buben. Chřestidla. Doutnající bílá šalvěj. Pomocní duchové. Silová zvířata, ukradené duše. Horní, střední a dolní svět. Písňe síly. Brána do světa mrtvých. Kamenní lidé v potní chýši.

A samozřejmě šaman. Záhadná bytost vybavená schopností vědomě přecházet hranici mezi světem, do něhož se ráno budíte a prostorem obydleným bytostmi, které znáte z pohádek

a vyprávění etnografů. Místem, stavem, způsobem existence, který připomíná bdělé prožívání sen. Jestli máte pocit, že už jste na pohádky trochu velký, před fantasy dáváte přednost detektivkám s krystalickou logikou a přísaháte na psychiatrické

vysvětlení neobvyklých zážitků, budete si možná k šamanské zkušenosti klestit stezku obtížněji – pokud se do tak výstředního dobrodružství vůbec pustíte. Samozřejmě,

máte vždycky přinejmenším dvě možnosti: Ponechat šamany a šamanky mezi etnografickými zajímavostmi z okraje známého světa, nebo zjistit, jestli

prehistorické techniky působí i na mysl obráběnou kulturou střední Evropy počátku třetího tisíciletí. Jistěže nebudete první, ani

druzí. Šamanismus je v módě. V oblibě mírně schizofrenní tak jak je to typické pro pozitivizmem kalené uvažování Západu. Patří projevy šamanského transu na loď šílenství? Jsou šamani hysterici,

neurotici, schizofrenici, nebo v nejhorším případě manipulativní podvodníci? „Skutečně si myslím, že v sobě máme něco, co lze označit za kontrolované šílenství,“ uvažuje

novozélandská maorská šamanka Wai Turoa-Morgan. Už od dob Carlose Castanedy, který šamanismus i přes

pochybnou vědeckou hodnotu nesmírně zpopularizoval, se zástupy Západanů snaží tohle „kontrolované šílenství“ prozkoumat na víkendových seminářích. „Šaman je

člověk, který vidí a slyší to, co ostatní neslyší a nevidí. Je to dar od přírody, skrytá schopnost, vzácný drahokam,“ podotýká

k tomu mongolský šaman Galsan Tschiang, spisovatel, básník, vůdce kmene a absolvent germanistiky na univerzitě v Lipsku. „A tragický omyl evropské kultury spočívá v tom, že každého člověka, který takovou schopnost projeví, automaticky označí za duševně chorého, pomateného, šíleného, méněcenného a nestydatého.“ Absolventi šamanských seminářů tak o svých

zážitcích z rubu existence ve společnosti raději moc nemluví. Narozdíl od členů oficiálních církví – což je tak trochu paradox, protože pravděpodobně nic není pro moderní společnost tak obtížně ztravitelné, jako tradiční pojem víry, zatímco v šamanismu přinejmenším tenhle psychospirituální rébus odpadá. „Šamanismus nevychází z víry,“ dodává k tomu

německý antropolog s šamanským vzezřením i zkušenostmi Christian Räscher.

„Důležité není věřit, ale shromáždit různé techniky, které souvisejí s vědomím. Tyto

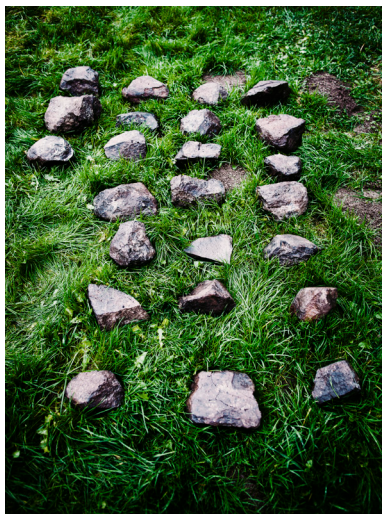
techniky pak umožňují proniknout do neviditelných vesmírných struktur,

do jiné reality a jiných dimenzí.“ Ostatně i to trochu matoucí a koženými tránsními vonící slovo šaman znamená v evenštině

„ten, který vidí“. Nicméně něco důležitého můžete zahlédnout, aniž byste si hned museli říkat šaman, neboli člověk, který

ovládl technologii mysli natolik, že může účinně sloužit místu a společenství lidí kolem něj. Dveře do castanedovské neobvyklé reality jsou pootevřeny pro každého – nejen pro sibiřské lovce velryb a amazonské přátele duchů pralesa. Ostatně slovansko-keltsko-germánská kmenová

směska našich předků šamanismus žila. I když se později křesťanské církve snažily původní univerzální světovou spiritualitu vymýtit, šamanské schopnosti máme v mysli zakódované všichni. I proto dnes šamanismus zažívá obrození,

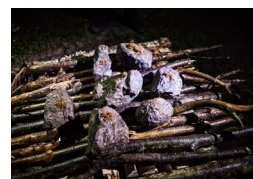
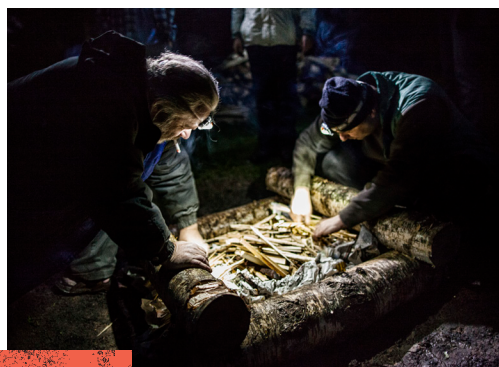

Kmenová směska našich předků šamanismus žila. I když se později křesťanské církve snažily původní světovou spiritualitu vymýtit, šamanské schopnosti máme v mysli zakódované všichni.

o němž se sice nemluví, ale nelze si ho nevšimnout. „Jeden z důvodů rostoucího zájmu o šamanismus je ten, že se mnoho vzdělaných přemýšlivých lidí odpoutalo a překročilo věk víry,“ uvažuje Michael Harner, profesor antropologie a vůdčí světová autorita v oblasti šamanské praxe. „Kulturně podmíněné náboženské texty z jiných míst a časů nejsou dost přesvědčivé,

aby těmto lidem poskytl paradigma pro jejich osobní existenci. Vyžadují vyšší úroveň důkazů.“ A když Ivo Musil, někdejší televizní produkční, programátor, taxikář a šaman dorazil na svůj Základní seminář, měl pro nás dobrou zprávu: „Podle mé zkušenosti se to naučí prakticky každý. Je to jen otázka cviku.“ Čtvrtý šaman, s nímž budu mít tu čest promluvit. Ty první tři jsem potkal v Malajsii a všichni předvíдали soumrak svého umění. Awa z kmene Temuanů si stěžovala, že nemá žádné žáky a lidé se jí bojí, astmatický šaman v Kuantanu uprostřed moře igelitových tašek si stěžoval na mizející džungli a prorokoval, že když odejdou strážní draci, přijdou tygři. Místní bombo na břehu jezera Chiní provedl svůj extatický léčebný rituál s trikem přetaženým přes hlavu, vyssál vetřeleckého ducha z těla malé holčičky, vyplivl ho v podobě černého kamínku a s plechovkou guinness v ruce mluvil o tom, že s divokou přírodou mizí i duchové. Ivo nicméně mohl nás, obyvatele země, v níž je divočina spíš vzpomínkou, uklidnit: „Všechno kolem nás je živé. Všechno. Včetně aut a sloupů veřejného osvětlení.“ Touhle myšlenkou vibruje základní šamanská vize, z níž vyrůstá strom metod a technik. „Z pohledu šamana vlastně není naše okolí životním prostředím, ale rodinou,“ prohlašuje Michael Harner. No, tohle všechno jsou jistě úctyhodné myšlenky. Jenomže samotné ideje nestačí, Pokud máte zájem o „vyšší úroveň důkazů“, musíte tam jít. Tam, do castanedovské neobvyklé reality, přístupné jen v šamanském stavu vědomí. Do velmi živém mýtu o vás samotných, světa

ZA DVEŘMI DO DOLNÍHO SVĚTA tentokrát nešplouchalo jezero. Před špičkami bot zívala propast. Bezedná prohlubeň mezi skalnatými stěnami. V pořádku. Výprava za duchem kamene začínala ve správných kulích. Moje bílá puma, silové zvíře neboli duch ochránce, stála vedle mě. Už jsme se znali, byl jsem v bezpečí. Skočili jsme oba zároveň a skalní stěny se jako rozmazané šmouhy rozběhly k neviditelné obloze. S tím kamenem jsme si padli do ruky už při seznámení. Ivo do instrukcí ohledně základního semináře napsal, abychom si přinesli kámen velikosti grapefruitu, ale jeho význam se naplno projevilo až dlouho po základním víkendovém semináři. „Vždycky když ho vezmu do ruky, mám pocit, jakobych měl přenášedlo z Harryho Pottera,“ vykládal jsem Ivovi v jeho bytě zarovnaném plyšovými i jinými medvědy, podobiznami jeho silového zvířete. „Nic kolem se nezmění, ale mám pocit jakoby...jinak plynul čas a takovej...klid...“ Nebylo snadné ten subtilní zážitek popsat, ale Ivo měl podobných za sebou přinejmenším stovky a rozuměl mi. Chvilí mluvil o síle, která kameny oživuje a nakonec mi doporučil, abych za duchem záhadného kamene podnikl šamanskou cestu. Teď jsem tedy se svým kuguárem svištěl vzduchem ke dnu propasti a udržoval v hlavě to, co jakékoli cestě dává smysl a směr: záměr. „Chci se setkat s duchem mého kamene“, opakoval jsem v duchu, jak nás to Ivo učil. Tahle myšlenka nakonec řídila let propastí a později nás vedla labyrintem tunelů hluboko do nitra hory. A pak jsme přistáli v obřím jeskynním dómu na břehu lávového jezera. Rozhlédl

POSVÁTNÝ INDIÁNSKÝ RITUÁL POTNÍ CHÝŠE ZAČAL ÚPRAVOU UŽ PŘIPRAVENÉ KONSTRUKCE. POZDĚJI JSME PŘES NI PŘEHODILI PLACHTU A DEKY. PRŠELO. TEPLOTA TĚSNĚ NAD NULOU. IVO MĚL NAŠTĚSTÍ KANYSTR S BENZÍNEM. PROTOŽE DĚDEČKU OHNĚ SE K NÁM NEJDŘÍV MOC NECHTĚLO.

duchů a učitelů, do vašeho vnitřního vesmíru, nebo do toho paralelního, který od běžné skutečnosti odděluje hranice prostupnější, než by se mohlo zdát. Prostor své šamanské cesty si můžete představit jakkoli. Koneckonců – přiznejte si, že nikdo tak docela neví, o co taď přesně jde. Známe ale praktické výsledky šamanských postupů: Vyléčení těla, rozlousknutí osobních trablů, odlehčení traumat. Šamanismus má navíc jednu velkou výhodu. Desítky tisíc let praxe jeho metody dobře odzkoušely a prověřily. Americký etnolog Bill Lyons sdílí postoj mnoha jiných vědců, kterým schopnosti šamanů otráslý mocí logiky a kritického rozumu: „Když se jedete podívat na dešťové tance a zůstanete dva tři dny, začne pršet. Vždycky! Pokaždé to funguje! Nevíme, jak je to možné. Ale proč by tihle lidé tisíce a tisíce let provozovali ceremonie, kdyby to bylo k ničemu? Tak hloupí rozhodně nejsou.“

No a když si uvědomíte, že naši vlastní předkové v sobě probouzeli stejné dovednosti jako dnešní šamani z exotických zemí, je nakonec docela přirozené zavřít oči, zaposlouchat se do úderů bubnu – a vydat se na cestu.

jsem se a vzpomněl si, že se vyplatí požádat jemnohmotné bytosti, aby se objevily v podobě, které budu rozumět. A s třímetrovou kamennou hlavou usazenou nad žhavou hladinou se dalo

i mluvit. Sice beze slov, ale docela zřetelně a jasně. V následujících minutách (měřeno časem bubnu, protože v neobvyklé realitě čas neplyne, ale spíš se „rozprostírá“) jsme se s duchovním odrazem mého křemenného valounu dost skamarádili. Předvedl, jak se umí zvětšovat do gigantických rozměrů a pozval mě, abych vešel přímo do jeho těla, do prostoru řídké osázeného kuličkami – jako bych procházel modelem mikročástic. „Nikdy si nemyslí, že to, co vypadá pevně a tvrdě je opravdu pevné a tvrdé,“ odpověděl na mou otázku, co důležitého mi chce říct. A pak se zeptal, jestli se nechci proletět a kam bych se nejradši vydal. „Do Jeseníků.“ A už jsme letěli, moje puma a já, břichy přitisknutí ke kameni, svištěli jsme pod známým nebem k oblým vrcholům moravských hor. Nad Keprníkem s námi kámen prudce zamířil k zemi, ale v okamžiku, kdy měl přijít náraz, se jen změnil kulisy. Pod kamenitým svahem vůbec nebyla tma. Podzemí svítilo jako nenápadný lunapark a pevnou zemi jsme prostupovali s lehkostí duchů. Kořeny stromů prorůstaly hlínou jako ve zrychleném filmu, zdálo se, že mi duch kamene ukazuje své vnímání času. Nemysli si, že to, co je pevné

a tvrdé, je opravdu pevné a tvrdé. Nevím, jak dlouho jsme se potulovali podzemním světem, nicméně tady nahoře neuběhlo víc než pár minut. „Vezmi ten valoun, nahřej ho a polož ho té ženě na břicho,“ vyjádřil se duch kamene na rozloučenou a pak jsem slyšel první část signálu k návratu.

Po bleskovém zpátečním letu k lávovému jezeru a ke dveřím nad propastí jsme spolu s pumou vystoupali po schodech, rozloučili se a při posledním úderu bubnu jsem otevřel oči.

„Tak jaký to bylo?“ zeptala se žena z křesla.

„Dobry. A chtěl, abych ten kámen nahřál a položil na břicho.“

Prekvapeně se na mě podívala a pak řekla: „Já celou dobu uvažovala, jestli to je léčivěj kámen a jestli bych si ho nemohla položit na břicho. Je mi docela blbě...“

No. Jestli se chcete zeptat, co tady v Esquiru kouříme, čtěte dál. To ještě není všechno.

PROČ? PROČ POSLOUCHAT monotónní dunění bubnu a putovat nitrem hor? Proč sestupovat po imaginárních schodech nahoru i dolů a otevírat dveře do podivných světů, v nichž platí jiné zákony? A proč se vystavovat shovívavým pohledům lidí, kteří si šamanismus pletou se hrou na indiány? Když pomineme hillaryovskou odpověď ve stylu: „protože tam jsou“, může vás k experimentu šamanismus přimět bezpočet důvodů. Já jsem si nikdy mokasíny z kůže nešil. Silueta šamana pro mě vystupovala ze zasněžených cestopisů Knuta Rasmusena a ochutnavačů ayahuasky. Celé to divadlo s kouřem, bubínky a chřestidly se mi zdálo přinejmenším podezřelé. Nicméně poslední rok se mi opakovaně a naléhavě vracela představa pocházející z dávného snu:

Zelený svah bez konce. A později travnatou plochu osídlilo zvíře, něco mezi velkým psem a kočkou. Netušil jsem, co to znamená, ani proč se mi tahle představa tak často promítala na vnitřní stranu víček. Náhodně jsem to zmínil při rozhovoru se ženou, která už vlastní šamanský buben měla a navrhla mi, abych po odpovědích pátral právě ve světě šamanismu.

Neobvyklá realita a šamanský stav vědomí nicméně nevedou jen k řešení osobních záhad. „Šamanismus vznikl proto, aby se lidem žilo lépe,“ podotýká Ivo. „Šaman vždycky sloužil společenství. Abychom měli dobrý lov, abychom nebyli nemocní, měli oheň, teplo, střechu nad hlavou.

Ale každé společenství potřebuje něco jiného. Typický příklad: Šamani na Saharě nepotřebují znát nebo provádět rituály na přivolání velryb, ale pro grónské Eskymáky je to jeden ze základních obřadů, protože na tom závisí jejich přežití.“ Šamanský způsob práce může nicméně pomáhat i v kultuře, která si chodí pro maso k mrazícím boxům. „Ne náhodou má mnoho společností - i velkých nadnárodních korporací - ve Spojených státech Amerických ve vrcholovém managementu někoho, kdo šamansky pracuje,“ dodává Ivo

**TABÁKOVÉ OBĚTI
NA KAMENECH
A RITUÁLNÍ
PROSBY
K DOBRÝM
DUCHŮM, ABY
OBŘADU POTNÍ
CHÝŠE POMOHLI
A PŘISPĚLI
K VNITŘNÍ
TRANSFORMACI
ÚČASTNÍKŮ. POTÍ
SE TU SICE TĚLO,
ALE JDE O DUŠI.**

na svém webu. „Takový manažer nepouští při práci ze zřetelů zájmy planety, přírody a Univerza, a přesto - nebo spíš právě proto - je mimořádným přínosem pro firmu a její prosperitu. Uplatní se v rozhodování, plánování, personalistice, vytváření firemní kultury, marketingu i celé řadě dalších pozic. Vzhledem k tomu, že byl u nás šamanismus tak dlouho opomíjen, nejsou zřejmě u nás ve vrcholovém managementu ani mezi podnikateli takoví šamani příliš obvyklí. A přitom je tak efektivní a účinné například při obchodním jednání bleskurychle navodit změněný stav vědomí, vstoupit do neobvyklé reality a kontaktu se svými

„Vezmi ten kámen, nahřej ho a polož ho té ženě na břicho,“ vyjádřil se duch kamene a pak jsem uslyšel první část signálu k návratu. Po zpátečním letu jsme se s pumou rozloučili a otevřel jsem oči.

spojenci, zkonzultovat s nimi aktuální situaci, rychle se vrátit a - aniž by si kdokoliv čehokoliv všimnul - pokračovat v jednání podle jejich rady a informací.“ K tomu si přidejte průzkum okolností smrti, úprava problematických vztahů, rozplétání uzlů různých závislostí, harmonizace zdraví, nebo - budme ještě konkrétnější - třeba rychlý spánek. „Když si potřebuju odpočinout, jdu do neobvyklé reality. Šamani to využívají když mají málo času, hlavně v naší kultuře, protože přírodní národy si

na čas nehrají tak jako my. Finišujete práci na nějakém projektu, jste utahaní, ale nemáte čas se vyspat. V neobvyklé realitě čas neexistuje, takže tam můžete spát dlouho, zatímco tady uběhnou dvě minuty. Vráťte se vyspalí jako po osmihodinovém spánku. Jen je potřeba naučit se rozlišovat, kdy je to opravdu potřebné a téhle techniky nezneužívat.“ Pokročilejší Ivovi žáci mluví o setkávání s mrtvými, o poradách s obyvateli neobvyklé reality na nejružnější témata, hledání vhodného zaměstnání, partnera nebo vůbec své životní vize. A také o pomoci ostatním – pokud o to požádají – o léčení fyzických i psychických potíží, čištění míst, na nichž se přihodilo něco zlého jako třeba násilná smrt nebo autonehoda.

Můžete mít smělé plány a velkolepé představy, ale na počátku vám nejspíš bude stačit jediná odměna: potvrzení, že to, o co se pokoušíte, opravdu funguje. Jinými slovy, že si to celé nevymýšlíte. Že si to jen nepředstavujete, případně nehalucinujete, jak by vám mohl říct klasicky školený psychiatr s receptem na zklidňující léky v kapse. A to může nějakou dobu trvat. Je moje puma skutečná? Žije duch kamene opravdu na břehu lávového jezera a umí se rozpínat? Je pod zemí vážně tolik světla? Odpověď na všechny tyto zní: nevím. Nicméně vím určité, že symbolická řeč zážitků z neobvyklé reality dokonale zapadá do současného bodu mého životního příběhu. A jistou odpověď na skutečnost či iluzornost osazenstva neobvyklé

DROGY VČETNĚ bylinných

směsí, holotropní dýchání, pohyb... Způsobů, jak si lidé navozují změněný stav vědomí je bezpočet. Neobvyklé reality všeho druhu nebo s jistou dávkou patosu řečeno „říše ducha“ zůstávají součástí dědictví lidské rasy z dávnověku a prožitky jejich návštěvníků neoslabuje ani fakt, že naše kultura (ostatně jako jediná v historii) jejich existenci zpochybňuje. Ostatně evoluce nás pro vstup mimo obvyklé souřadnice geneticky vybavila, takže se zdá, že jsou z hlediska přežití výhodné. Lidský mozek vyrábí své vlastní halucinogeny měnící vědomí – například dimethyltryptamin, příbuzný s LSD a psylobicinem, oblíbeným mezi sběrači lysohlávek. Nicméně jednou z nejbezpečnějších metod, jak se proloučit do šamanského stavu vědomí zůstává buben. Ne snad kvůli tradici a symbolickému kruhovému tvaru, ale prostě proto, že – jak dokázaly laboratorní výzkumy – rytmická stimulace vytváří změny v centrálním nervovém systému. Antropolog Wolfgang Jilek a fyzik Helmut Ormestad zjistili, šamanské bubny salíských indiánů vydávají zvuk v pásmu vln theta (4 až 7 kmitů

„POZOR, KAMENNÍ LIDÉ PŘÍCHÁZEJÍ!“
VOLAL STRÁŽCE
OHNĚ EMIL
A NOSIL KE
VCHODU ŽHAVÉ
KAMENY. IVO JE
PŘEBÍRAL DO
PAROHŮ, SKLÁDAL
DO PROHLUBNĚ
V CHÝŠI A KROPIIL
VODOU. NUTNO
ZAŽÍT NA
VLASTNÍ POT.
VČETNĚ
ZÁVĚREČNÉ
HOSTINY.

reality poskytuje Michael Harner, když vysvětluje rozdíl mezi šamanským a obvyklým stavem vědomí: „Draky, gryfy a další zvířata můžeme v obvyklém stavu vědomí považovat za mytická, ale v šamanském stavu vědomí jsou reálná. Názor, že se jedná o mytická zvířata, je užitečný a platný koncept v životě v obvyklém stavu vědomí, ale při prožitcích v šamanském stavu vědomí je zbytečný a nepodstatný. Osoba v obvyklém stavu vědomí by patrně k pojmenování toho, co zažívá osoba v šamanském stavu vědomí použila termín fantazie. A naopak, osoba v šamanském stavu vědomí může vnímat, že prožitky v obvyklém stavu vědomí jsou v pojmech šamanského stavu vědomí iluzorní. Obojí je správné, když na to nahlížíme z našeho konkrétního stavu vědomí. Šaman má tu výhodu, že je podle své vůle schopen se přesouvat do různých stavů vědomí. Je schopen vstoupit do obvyklého stavu vědomí ne-šamana a se vši poctivostí se s ním shodnout na povaze skutečnosti nahlížené z této perspektivy. Pak se šaman může vrátit do šamanského stavu vědomí a ihned potvrdit svědectví druhých, kteří popsali své zážitky dosažené v tomto stavu.“

A propos – zvířata. Když se vydáte do neobvyklé reality, bude se vám hodit průvodce, podobně jako v kterékoli cizí zemi. Takže hledání svého hlavního pomocníka neboli silového zvířete je to první, co v neobvyklé realitě podniknete. A ještě předtím do ní musíte vstoupit správným vchodem.

za vteřinu), neboli v nejúčinnějším vlnovém pásmu pro vstup do transu. Oproti halucinogenům má buben kromě snadnější dostupnosti významnou výhodu – můžete jeho působení přesně dávkovat a máte tak dobu svého šamanského cestování pod kontrolou.

A kam se vydáte nejdříve? „Uvolněte se a představte si místo, kde to máte rádi a kde se cítíte bezpečně,“ poradil nám Ivo a sáhl po bubnu. Nám, začátečníkům polehávajícím na karimatkách v přízemí pankráckého činžáku. „Může být skutečné, vymyšlené, nebo si ho třeba pamatujete z filmu.“ Výchozí místo. Imaginární prostor, odkud budeme vycházet na šamanské cesty. Sotva jsem zavřel oči, stál jsem na zeleném travnatém svahu ze sna a neodbytných představ. Začal jsem se přibližovat ke skrytému prameni? „Je to něco jako prapůvodní stav vědomí,“ říká k tomu africký dagarský šaman Malidoma Somé. „Zcela se to vymyká času a prostoru. Zatímco běžný život se odehrává v časoprostorovém kontinuu, podpovrchový svět čas nezná. Abychom mohli skutečně růst, potřebujeme k této nečasovosti – tedy směsici minulosti, přítomnosti a budoucnosti získat přístup.“ Ležel jsem tam, vnitřně rozkročený mezi dvěma skutečnostmi. Slyšel jsem, jak Ivo a jeho asistentka Silvie tloučou do bubnu, věděl jsem, že moje tělo zahřívá karimatku a zároveň jsem byl tak trochu jinde. Fantazie? Představa? Byl jsem zmatený, hlavou mi kmitala chaotická vnitřní debata.

A samozřejmě, brzy se objevilo to záhadné bílé zvíře s kočičíma očima a psím tělem. Byl jsem rád, že ho zase vidím, ale část mé mysli se tomu zážitku vzpírala. Vnitřní boj o povahu skutečnosti trval až do zrychlených úderů bubnu, návratového signálu, který nás volal zpátky do obvyklé bdělosti. Následovalo kolečko sdílení výsledku cvičení a moje obvyklá seminářová psychóza na téma „všem se to daří, jen mně ne“. Další cesta vedla dolů, do Dolního světa. Šamanská tradice mluví o Dolním světě, přirozeném prostředí silového neboli totemového zvířete, Horním světě v němž sídlí učitelé ve všech myslitelných podobách a Středním světě, který může být pro nezkušeného cestovatele nebezpečný a Ivo nám doporučil vůbec se jím nezabývat. Ostatně Dolní i Horní svět tak trochu znáte – z pohádek.

Cesty nad mraky na rychle rostoucí fazoli, po kouzelném žebříku, magické světy, do nichž hrdinové vcházejí dnem studny... A třeba v pohádkách se můžete inspirovat při budování vstupu do Dolního světa. Kořeny, studny, žebříky, tunely, chodby, schodiště, výtahy – vyberete si hraniční přechod podle libosti, projdete jím – a jste Tam. Procházíte krajinou, která se rodí před vašima očima a hledáte svoje totemové zvíře. „Když nějaké zvíře potkáte, prostě se zeptejte, jestli je vaše

silové zvíře a požádejte ho, aby se vám ukázalo ze čtyř stran. Hmyzu si nevšímejte,“ instruoval nás Ivo. „Pokud se vám ukáže ze čtyř stran, je to váš ochránce a průvodce, vlastně totéž, co v křesťanské tradici anděl strážný.“ Dříve nebo později svého zvířecího přítele najdete a nejspíš vás čeká dost příjemná chvíle. „Bylo to jako setkání se ztraceným dvojčetem,“ vzpomíná Ivo na první kontakt se svým medvědem. Děti o setkání s imaginárními zvířaty občas mluví a je dost možné, že jde

právě o jejich totemy, ochranné duchy. Ostatně Michael Harner mluví o tom, že bez jejich pomoci bychom nejspíš dětství ani nepřežili... Zdá se vám to poněkud pohádkové a těžko uvěřitelné? Existují v podstatě dvě možnosti, jak tenhle frustrující pocit zmírnit. Můžete si to celé přeložit do jiných pojmů.

„Mně pomáhá představa, že jsou to paralelní vesmíry a já vycházím z toho našech do těch vesmírů, které jsou nám nejbližší,“ vysvětluje Ivo. „V těch vesmírech vykonám určitou práci. Nevím, proč to tak je, ale tam máme daleko více schopností, dovedností a síly než tady. Mohl bych to přirovnat ke stohu papíru – do toho

horního udělám vryp nehtem, a na následujícím papíru je ten vryp taky. Sice slabší, ale je tam. Když něco udělám v téhle realitě, taky vytvořím určitý vryp, ale v tom paralelním vesmíru udělám vryp daleko hlubší. Tak hluboký, že se mi i v téhle realitě projeví hlouběji a účinněji než kdybych ho dělal tady.“

Je to jasnější? Možná ano, ale pořád zůstáváme v rovině „obvyklé“ logiky. Nejspolehlivější cesta k průzkumu šamanských technik vede lesem praxe, bez ohledu na to, jak snadno či obtížně je dostupný.

Během dvoudenního základního semináře jsem sice objevil své silové zvíře už na výchozím místě, ale racionální levá hemisféra mě nenechávala v klidu a výlety do neobvyklé reality

Slyšel jsem, jak Ivo a jeho asistentka Silvie tlučou do bubnu, cítil, jak moje tělo zahřívá karimatku a zároveň jsem byl jinde. Fantazie? Představa? Hlavou mi kmitala chaotická vnitřní debata.

rozostřovala mlhou pochybností. Psovitou kočku, která postupně ztrácela psí rysy, jsem se každou chvílí ptal, jestli je opravdu moje silové zvíře, jestli si to celé nevymýšlím a nepomohlo mi ani když se mi opřela prackama o ramena v něčem jako oběti. Večer po semináři mě směr frustrace z nejistoty přinutila pustit si Ivovo šamanské bubnování z cedéčka a pokusit se to rozlousknout. První samostatná cesta probíhala zmateně, ale při druhé jsem svého bílého kuguára našel. Události se najednou děly samy. Jezero, šlapání vody, setkání na břehu a pak v rozsoše stromu. Moje puma si umí užívat prosté existence, ale stačí vteřina a je soustředěná a stoprocentně akci – aby si zase lehla a pohodářsky zívla v náručí přítomnosti. Spojuje světy, nenechá sebou manipulovat a když skočí do bahna, na srsti nemá jedinou skvrnku. Učí mě spoustu věcí a občas mívám sklony začínat setkáním s ní svůj nový letopočet. Je to jen představa? Sugescí? Má můj kuguár svůj vlastní život, když s ním nejsem? Nevím. Tohle „nevím“ mě ale nijak neomezuje. Podobné otázky nejsou důležité ani pro Iva a já nejsem šaman. Ještě jsem nepřevzal zodpovědnost za část krajiny a necítím se na to, abych někoho léčil. Jen zkoumám šamanské techniky a možnosti vlastní mysli. V potní chýši posedávám ve společnosti do ruda rozžhavených kamenů a uvažuji o tom, jestli se mi podaří podívat se k bráně mrtvých ještě zaživa. Setkávám se s lidmi, kteří střídají reality stejně snadno, jako když já přecházím z koupelny do kuchyně. A rád bych se to naučil taky. Mám totiž pocit, že na tenkých blanách mezi světy čeká svoboda. **f**

NEOBVYKLÁ REALITA VE VAŠÍ LOŽNICI

BUBEN NEBO SLUCHÁTKA? Ne všechny rituály, které šamani předvádějí, jsou nutné k léčbě. „Šaman by mohl problém vyřešit během jednoho otočení na posteli,“ podotýká Ivo. „Jenže když se dostaví k chatrči nemocného i s pomocníkem a předvede efektní divadelní výstup – lidé mu snáz uvěří, že na vyléčení má zásluhu on a jeho vážnost v kmeni stoupá. Buben by si ale dříve nebo později měl opatřit každý adept šamanských technik. „Je to živá bytost, pomocník, přítel,“ pokračuje Ivo a dodává, že šamanská práce je pak silnější. Než si ho pořídíte, docela dobře poslouží nahrávky bubnování (zdarma ke stažení na internetu) nebo šamanské aplikace do chytrých telefonů, kde si nastavíte tempo i barvu zvuku, jaké vám

vyhovují. Před cestou jezte jen lehce, několik dní nepijte alkohol a úplně vyhněte se drogám – pravděpodobně by vám šamanskou praxi dost zkomplikovaly. Pak – jestli chcete – zapalte svíčku, podle tradice se očistíte kouřem z bílé šalvěje, zakryjte si oči loktem nebo šátkem a můžete se vydat na cestu. Do neobvyklé reality se ale nechodí z nudy a šamanismus je seriózní práce, takže se vyplácí mít přesný a eticky přijatelný záměr. A nezapomeňte na návratový signál – jak zjistíte na následující dvoustraně, možná se vám nebude chtít zpátky.

Jestli se na to cítíte, vyrobte si buben vlastníma rukama. Jinak zkuste skridla.arcs.cz